

İRŞAD DERGİSİ

YIL:3 - SAYI:21 EYLÜL / EKİM 2011

İÇİNDEKİLER

Rasulullah'ın nurunda Kuran ve sünnete uyabilmek
"Betül SAYGINER"

Doğru bildiğimiz yanlışlar "Karia ECRİN"

Mustafa Özbağ efendi'den güldestesi
"Gülenay ZİYA"

Esma-ül Hüsna "Musavvibe"

Peygamberler Tarihi "Semine Naşire"

İslam'da evlilik "Sıddıkâ AMİNE"

Çocuk eğitimi ve aile "Bengisu UMMAN"

Onlar yıldızlar "Deniz SOYLU"

Sohbet-i Piran "Esmâ YOLCU"

Hanımlar âleminin yıldızları "Meftun AY"

Fakirin Efkârı "Gülenay ZİYA"

Araştırmalar "Ayşe ARICAN"

Sađlık "Eslem SARIGÜL"

Bitkilerdeki Şifa "Sare Şüheda BAŞAK"

Özlem'ini Duyduğunuz Lezzetler
"Hafsa KEVSER"

Tarihte önemli gün-kişi "Erva YAREN"

İRŞAD DERGİSİ

EDİTÖR
GÜLENAY ZİYA

GRAFİK TASARIM
MUSAVVİBE

TEMİZLİK

Zahiri ve batınî âlemin muhteşem ikilisi beden ve ruh... İnanan bir kul bedeni maddi kirlerden arındırırken, ruhunu da manevi kusurlardan arındırma gerekliliği duyar. Abdest bedeni arındırırken, iman ruhu arındırır. Beden temizliği ile ruh temizliği arasında sıkı bir bağ vardır. Rasulullah'ın (sallahu aleyhi ve sellem) bildirdiği üzere temizlik olmadan kılınan hiçbir namazın değeri yoktur. (Müslim) Müddesir Suresi 4. ayette Allah-u Teala "**Elbiseni temiz tut.**" diye emretmektedir. Çeşitli ayet ve hadislerde temizliğin önemi vurgulanmaktadır; "**Temizlik imanın yarısıdır**" (Tirmizi) hadis-i şerifi konumuzu özetlemektedir.

Abdest, zahiren bedeni temizlemenin yanında kulu manevi kirlerden de arındırır. Abdest alırken el, kol, ağız ve burun temizlenince bu organlarla yapılan günahlar vücuttan atılır; yüz yıkanınca gözlerle işlenen günahlar bağışlanır; baş meshedilip ayaklar temizlenince, bu organlarla işlenen günahlar vücuttan dökülür. (Müslim)

Abdest, vücutta görünmeyen manevi izler bırakır. Bu izler kıyamet günü fark edilecek ;,müminler; "**yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak kimseler**" diye çağırılacaklardır.

Bir gün Rasulullah (sallahu aleyhi ve sellem) Bilal-i Habeşî'ye:

"**Ben cennette senin ayakkabılarının tıkırtısını önümde duydum.**" buyurdu ve hangi ibadeti sebebiyle bu dereceye yükseldiğini öğrenmek için de "**En fazla sevap beklediğin ibadet hangisidir?**" diye sordu. Her zaman abdestli olmaya özen gösteren Bilal-i Habeşî, abdest aldığı zaman o abdestle mutlaka bir miktar namaz kıldığını söyledi. (İbn Mâce)

Muhammed-i Mustafa (sallallahu aleyhi ve sellem) haftada bir defa yıkanmak durumunda olan yetişkinlerin, bunu cuma gününe denk getirmelerini tavsiye eder (Buhari). Rasulullah'dan (sallahu aleyhi ve sellem) sonraki dönemlerde, cuma günü meclislere yıkanmadan gelenler, Hz. Ömer gibi halifeler tarafından uyarılmış ve Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) bu husustaki titizliği hatırlatılmıştır. (Buhari ,Müslim, Ebû Davut)

Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) diş temizliğine de ayrı bir önem verdiğini görüyoruz. O devirde diş temizliğinde misvak kullanılırdı. Misvak Allah-u Teala'nın kullarına ikram ettiği, macunu içinde olan mükemmel bir fırça... Araştırmacılar ve bilim adamları hastalıkların birçoğunun, özellikle romatizmal hastalıkların % 90'ının, mide ve kalp hastalıklarının ağızımızla doğrudan ilgili olduğu gerçeğini ortaya koymuşlar, bu nedenle tedaviye ağızdan başlanması gerektiğini söylemişlerdir. İslâm dini beşeri ilişkilere büyük önem verir. Bir tebessümü, güler yüzü sadaka olarak kabul eder. Tasavvur edin ki karşınızda ağızının kokusuyla, sararmış, kararmış dişlerinin görüntüsüyle sizleri rahatsız eden bir yüz var. Allah'ın kıymetli elçisi (sallallahu aleyhi ve sellem) misvak kullanmanın ağızı temizlemeye ve Allah-u Teala'nın rızasını kazanmaya sebep olduğunu ifade etmiştir (Nesâî, Müslim). "**Cibril (aleyhisselam) bana her gelişinde misvak kullanmamı emrederdi. Öyle ki dişlerimin zedeleneceğinden endişe ederdim.**" (İbn-i Mâce) buyurmuştur. Diş temizliğinin yanında sünnet olmak, mahrem yerlerdeki ve koltuk altındaki kılları temizlemek, tırnak kesmek, su ile taharetlenmek gibi temizliklerin de insan olarak yaratılmanın bir gereği olduğunu söylerdi.

FAL AÇMAK VE YILDIZLARDAN MEDET UMMAK

“De ki; göklerde ve yerde olanı ve gaybı Allah’tan başka bilen yoktur.” (Neml:27) “De ki; size, Allah’ın hazineleri elimdedir demiyorum; gaybı da bilmiyorum.” (En’am:6) “Eğer gaybı bilseydim daha fazla hayır yapardım.” (Araf:7)

Hiçbir yaratılmış; Allah ilminde ne vardır asla bilemez, bu ilmi kapsayamaz. Keza Allah zâtı itibarıyla mutlak gaybdır. Mutlak gaybın dışındaki **“izafi gayb”** ise Allah’ın dilemesi ve takdiri sonucu bilinebilir. Algılama aracının dışında kalan, algılayamadığı şey, o araca göre gaybdır. Buna bir nevi **“görsel gayb”** da denilebilir. İnsana göre gayb başkadır. Meleğe göre gayb başkadır. Cinlere göre gayb başkadır. Ne var ki cinlerle irtibata geçen bazı kimseler, bunlar aracılığıyla bizim göremediğimiz olaylar hakkında bilgi alırlar. Bu tür kimselerin verdiği gelecek ile ilgili haberler; meleklerin kendi aralarında konuşurlarken, kulak hırsızlığı yapan cinlerin işittip çaldığı bilgilerdir. Hz. Aişe (radıyallahu anha) şöyle aktarmıştır; Birtakım kimseler Rasulullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem) falcıları sordular. O da: **“Bildikleri bir şey yoktur.”** buyurdu. **“Ey Allah’ın Rasulü bu adamlar bazen bir şey söylüyorlar o da gerçek çıkıyor.”** dediler. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): **“Bu söyledikleri cinin sözüdür. Cin bu sözü kulak hırsızlığı ile çalıp, kapar ve dostunun kulağına tavuk sesi şeklinde atar. Ne var ki onunla birlikte 100 tane de yalan atar.”** buyurdu. (Buhari) Görüldüğü üzere bu bilgiler kesin bilgiler değildir. Bir doğruya yüz yalan katılmıştır. Bunlara inanan kişinin itikadı zarar görür. Geleceği bilen yalnızca Allah’tır. Bunlara inanıp tasdik etmek kesinlikle yasaklanmıştır. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): **“Kim arrafa (gelecekte haber veren kişiye) gider de ona bir şey sorar ve tasdik ederse 40 gün namazı kabul olunmaz.”** (Müslim, Buhari) buyurmuş. Başka bir rivayette ise **“Falcıya, kâhine giderek onların söylediklerine inanan kimse Kuran-ı Kerime inanmamış olur.”** (Taberani) diyerek kişinin bu durumda kâfir hükmüne düşeceğini vurgulamıştır.

Konuyla ilgili üstadımız Mustafa Özbağ Efendinin görüşleri de aynı yöndedir. Karabaş-i Veli Tekkesinde 9 Temmuz 2011 tarihli sohbette konuya dair şunları buyurmuştur: **“Falcılık, kahve falı, yıldızname ve yıldızlara bakmak... Bunlardan herhangi birine inanarak bakan kâfir olur. Namazı kılınmaz; Müslümanım diyorsa, nikâhi düşer. Yine bir kimse bir falcıya gider fal baktırır ve inanırsa aynı şekilde kâfir olur ve namazı kılınmaz. Müslümanım diyorsa nikâhi düşer. Tecdid-i nikâh ve tecdidi-i iman gerekir. Fala bakan kimse bakar ama inanmazsa kâfir hükmünde olmaz. Ancak günah-ı kebar işlemiş olur. Hadis-i şerifte buyrulduğu üzere ‘Kâhinlik, falcılık yapılarak kazanılan para haramdır.’ (Tirmizi) Bu durumda falcının bu işten kazandığı para da haram para hükmündedir. Fala baktıran kişi de inanmadığı takdirde kâfir olarak adlandırılmaz ancak günahı kebar işlemiş olur ve tövbe etmesi gerekir.”**

Konuyla ilgili başka bir hadis-i şerif şöyle: **“Gaipten haber vermek maksadı ile yıldız ilmi ile uğraşan kimse büyücü ve falcı gibi günaha girer.”** (İbn Mace) Cenabı Allah fal ve büyüyle gaipten haber vermeyi günah ve yasak ettiği gibi, yıldızlardan medet ummayı ve bu şekilde gaipten haber almayı da aynı şekilde günaha tabi tutmuştur.

Zeyd ibnu Halid (radıyallahu anh) anlatır: **“Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Hudeybiye’de bize geceleyin yağın yağmurun peşinden sabah namazı kıldırması. Namazı bitince cemaatin önüne geçti ve: ‘Allah-u Teâlâ Hazretleri; Kullarımdan bir kısmı bana kâfir olarak sabahladı. ‘Allah fazlı ve rahmetiyle bize yağmur yağdırdı.’ Diyen kişi bana mümin, yıldızları da inkâr edici olarak sabahladı. Kim de falanca falanca yıldız sayesinde bize yağmur yağdı dediyse; o da bana kâfir, yıldız mümin olarak sabaha erdi.”**(Buhari) dedi. Ve yine bir hadis-i şerifte şöyle buyurdu: **“Allah şu yıldızları 3 şey için yarattı; göğün süsü için, şeytanları kovalamak için, yolculara yol göstermek için. Kim yıldızları bunun dışında yorumlar ise bahtında yanılmış olur. Nasibini yitirmiş olur. Kendisini ilgilendirmeyen şeyleri kendisine dert edinmiş olur. Peygamberlerin ve meleklerin dışında kimsenin bilmediği şeylerle boş yere uğraşmış olur.”** (Tirmizi)

“Güneşi, ayı ve yıldızları kendine boyun eğmiş durumda yaratan Allah yıldızları; göğü ziynetlendirmek göreviyle şereflendirmiştir. Yıldızlardan medet ummak, gaipten yıldızlar sayesinde bilgi almaya çalışmak ve buna inanmak kulu günaha sürükler, hatta kulluktan uzaklaştırır. Allah-u Teâlâ’nın vahiy ettiği peygamberler ve ilham ettiği müminler; biiznillah gayb ilminden haberdar olabilirler. Cinler, büyücüler, falcılar bu güce sahip değildirler ve yanıltıcıdır. Mutlak güç, kuvvet ve kudret sahibi yalnız ve yalnız Allah Azimüşşandır. Alçaltan da yükselten de O’dur. O, dilediğine dilediği ölçüde verir.” (Araf Suresi, 54)

“Doğu da Allah’ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah’ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah; kuşatandır, bilendir.” (Bakara Suresi, 115)

MUSTAFA ÖZBAĞ EFENDİ'DEN GÜL DESTESİ Gülenay ZİYA

Sufiliğin şartlarından biri, dini iyi bilmektir. Dinin kaidelerinin başında Allah'ın emirleri gelir. Bu Kur'an'dır. İkincisi de Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) sünnetleridir.

Hiz. Rasulullah (sallallahu ve sellem) buyurmuştur ki; **“Ben size iki şey bıraktım. Buna sımsıkı yapışanlar asla delalete uğramazlar. Birincisi Kur'an ikincisi sünnetim.”** Bazı rivayetlerde devam eder, ehlibeytim; bazı rivayetlerde de ashabımın yoludur der. Buradan sufiye bir yol çıkar. Sufi birinci derecede Kur'an'a sonra Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) sünnetine tabi olur ve sonra da ehlibeyt imamlarının ve ashabın yolundan devam eder gider. Malumdur ki Hz. Peygamber (sallallahu ve sellem) **“Ehlibeytimi sevmek imandandır.”** demiştir. Biz sufiler ehlibeyti severiz. Allah bizi o sevgimizde mukim eylesin inşaallah. Bir sufi, zahirini dine uydurmazsa ona batın kapıları açılmaz. Sufilik zahirde sünnet-i Rasulullah'a ve Kur'an'ın hükümlerine uyup, batında da Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) ve ashabının haliyle hâllenmektir. Zahirde Kur'an ve sünnetin hükümlerine uymayanlar Hz. Mevlana'nın mesnevisinde geçen sineğe benzerler ki sidiğin üzerindeki saman çöpünde dolaşırlar; ummanda yüzdüklerini zannederler.

Kıymetli dostlar, eğer zahirimizi Kur'an ve sünnete uydurup zahirimizi temizleyemezsek asla batınımızı temizleyemeyiz. Bu, batınımıza önem vermeyeceğiz demek değildir. Tasavvuf zahir batın ölçüsünde her ikisini de dengelemektir. Hani meşhurdur ya iki kanatlı kuş gibi. Eğer biz o dengede durmazsak yolumuzu yönümüzü karıştırırız. Allah muhafaza eylesin, sapıklığa doğru yol alırız. Ne yazık ki günümüzde 150–200 yıldan beri süregelen bir hastalık var. Biz; dini meselelerimize bakarken batının yaklaşımıyla bakmaya başladık. Sufilik buradan batıya gitti, batıdan tekrar bize geliyor. Batıdan bize gelirken nasıl geldiğine bakmadık. İngilizler Arabî'yi nasıl anladılarsa biz de öyle anlamaya çalıştık. Batı; Farabî'yi İbn Rüşd'ü nasıl anladıysa biz öyle anlamaya çalıştık. Sufiliğe de o pencereden baktık.

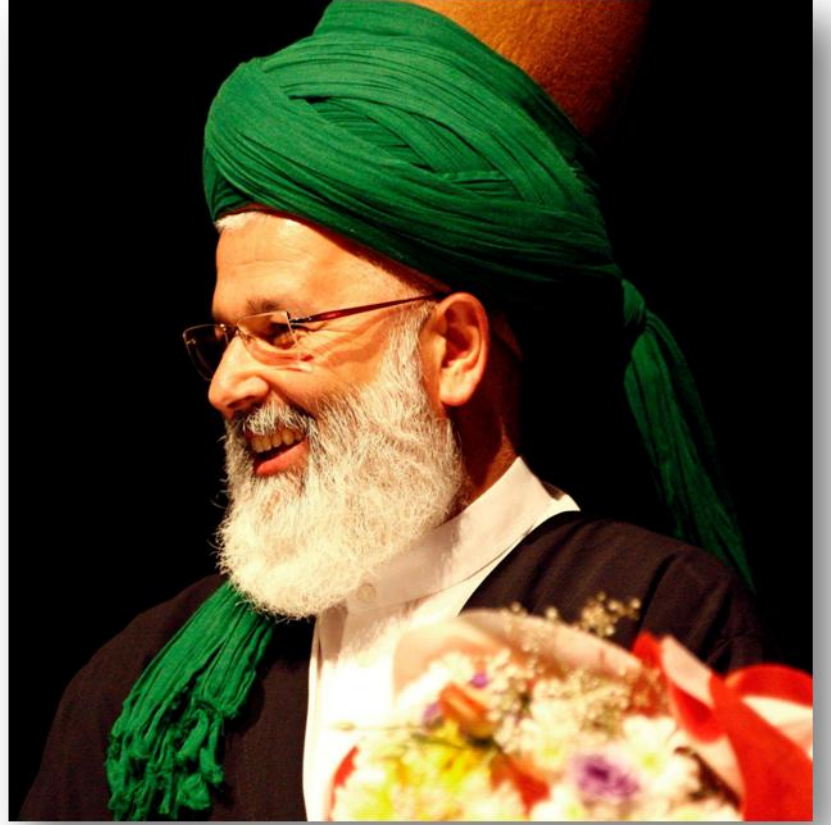
Sufiliğe bakarken dünya üzerinde yapılan en büyük hatalardan biri; sufiliğin kaynağı olan Kur'an ve sünnete, Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) takvasına, ashabın zühdüne dönüleceğine sonradan sufiliği bir inceleme araştırma malzemesi yapan batılıların düşünce ve anlayışlarına göre yaşamaya ve anlamaya çalışmaktır. Batılılar Hz. Mevlana'nın **“Gel ne olursan ol gel”** lafının altını üstünü kesti kırptılar; Hz. Mevlana hümanist bir kimse dediler, biz de Hz. Mevlana'yı hümanist bir kimse olarak algıladık. Hz. Mevlana'nın Allah ve Rasulullah sevgisini ve bağlılığını görmedik. Dedik ki O; büyük insan, hümanist insan, insana değer veren bir insan ve üstün insan. Onlar Hz. Peygamber'i (sallallahu ve sellem) görmek istemediler ve bize Hz. Mevlana'yı Hz. Peygamber'den üstün bir kimlik ve Mesnevi'yi Kur'an'dan üstün bir kitap olarak anlattılar. Ne yazık ki biz sufiliği batılıların istediği, tanzim ve tasnif ettiği şekilde anlamaya başladık. Oysa sufilik bir haldi. Sufilik; Kur'an'a bütünüyle iman edip üzerine tartışmadan Hz. Peygamber'in çizdiği yoldan gidip Onun sünnetlerine sımsıkı yapışmaktı.

Hiz. Rasulullah (sallallahu ve sellem) **“Sünnetlerimin terk edildiği dönemde kim sünnetlerime sımsıkı yapışırsa ona yüz şehit sevabı verilir.”** diyordu. Biz sufiliği yaşayacağız derken Hz.

Peygamber'in (sallallahu ve sellem) sünnetlerini terk ettiğimizi görmedik, göremedik. Nefis ve şeytan bize göstermedi.

Allah bizi muhafaza eylesin, öyle sufiliklerle karşılaşıyorum ki; Kur'an ve sünnetten, Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) hem zahiri hem batını hallerinden uzak.

Oysa sufilik bize acziyeti, mahviyeti, fakriyeti, kardeşliği, ümmetin birliğini, kardeşlerin arasındaki dayanışmayı, tarikatlar arasında dayanışmayı, cemaatler arasında dayanışmayı, islam milletini bir bütün görmeyi, **'İnananlar bir vücut gibidir'** hadis-i şerifi mucibince o vücudun bir parçası olmayı anlatıyordu.

Ama 250–300 yıldan beri yaşanan sufilik insanları bu anlayıştan uzaklaştırdı, perakende eyledi. Biz zahirimizi Kur'an ve sünnete dayayıp batınımızda da Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) haliyle hallendirmeye çalışan bir topluluğuz. Bizim acziyetimiz, mahviyetimiz, fakriyetimiz, günahkarlığımız, kul olduğumuz hep önümüzde olacak. Bizler; günahkâr, zavallı, aciz kullarız. O yüzden her gün tövbe etmeye, Allah'ı zikretmeye, devamlı ibadet etmeye, devamlı Allah korkusu ve ümidiyle yaşamaya, devamlı Allah'la alışveriş etmeye ihtiyacımız var. Bizim anladığımız sufilik, kulluk bu. Allah bizi onlardan eylesin.

Kıymetli dostlar meseleyi toparlayacak olursak sufilik Kur'an ve sünnetin hükmüne razı olup onu yaşamaktır. Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) yapmadığı, bize tavsiye etmediği ve ashabin da o meselede herhangi bir şey yapmadığı, ashaptan sonra tabi'nin dahi herhangi bir şey yapmadığı veya ibadet noktasında algılamadığı bir şeyi sufilik adına ibadet noktasında algılayıp yapmamız mümkün değil. Allah bizi muhafaza eylesin.

Biz, yüz yıl da geçse bin yıl da geçse Kur'an ve sünnetin kendisine tabi olup yaşayabildiğimiz, yapabildiğimiz kadar Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) haliyle hâllenenlerden olmalıyız.

Hz. Peygamber (sallallahu ve sellem) dini köşede oturarak yaşamadı. Arz lailaheillallah deyinceye kadar savaşmakla emrolunmuş bir peygamberdir.

Ümmetin meseleleriyle de dünyanın İslam olması için de uğraştı.

Her bireyin islam olması için nakış işler gibi ince ince gayret gösterdi. Aynı zamanda kendi iç âleminde de islamı yaşadı. Allah cümlemizi onlardan eylesin.

Cümlemizi Hz. Peygamber'in (sallallahu ve sellem) haliyle hallendirsin.

Cümlemizi af ve mağfîret eylesin, birbirine karşı muhabbet besleyenlerden etsin, kendi sevgisiyle sevgilendirsin,

Hz. Rasulullah'ın (sallallahu ve sellem) muhabbetiyle muhabbetlendirsin inşallah.

Haklarınızı helal edin.

21 Temmuz 2011 tarihinde Tasavvuf Vakfında gerçekleştirilen sohbetten derlenmiştir.

"Gel ne olursan ol gel!
Bin defa tövbe şişesini kırmış olsan yine gel!"

Hazreti Mevlana

Yaratanının hoşnutluğunu arayanlar; her anda, her durumda O'nunla gönül irtibatını tazelemek için çokça tövbe etmektedir. Sözlükte "dönmek, vazgeçmek" anlamına gelen tövbe; dini bir terim olarak, insanın işlediği günahını itiraf edip pişman olması, günahı terk edip Allah'a yönelmesi ve işlediği günahı bağışlaması için O'na yalvarması demektir. Kul tövbe sayesinde, aracısız olarak her an yüzünü ve gönlünü Hakk'a döndürebiliyor, ezeldeki ahit ve misakını tövbe ile tazeleyebiliyor. "Kullarıma, benim, çok bağışlayıcı ve pek esirgeyici olduğumu haber ver." (Hicr Suresi, 49) "Hakikaten Allah çok bağışlayıcı ve mağfiret edicidir." (Hacc Suresi, 60)

"Kıyamette herkes ağlayıp gözyaşı dökecektir. Ancak dünyada Allah korkusu ile bir damlacık gözyaşı dökenler ağlamayacaktır." İsfehani

Gaffar, tekrar tekrar affeden demektir. Gafur ise, affediciliği tam olup, af ve mağfiretin en ileri derecesinde bulunan manasına gelir. Bazı âlimler Allah'ın (celle celaluhu) Settar ismi şerifiyle cem olup Gafur sıfatının üç farklı şekilde tecelli ettiğini buyurmuşlardır.

İlk örtü; insanın ayıp ve çirkin görünen yerlerini gizleyen elbiseleridir. "Biri günah işler veya kendine zulmeder, sonra pişman olup, Allah-u Teâlâ'ya istiğfar ederse, Allah-u Teâlâ'yı çok merhametli ve af ve mağfiret edici bulur." (Nisa Suresi, 110)

İkincisi; insanın fikir, düşünce ve hayallerini kalbinde gizlemesidir. "Açıktan günah işleyenler dışında ümmetimin tamamı affedilir." (Buhari)

Üçüncüsünde ise; Allah'ın kulunun günahlarını örtmüş, gizlemiş; günahlarını sevaba çevirmiş, sanki hiç günah işlememiş gibi ahirette yalnızca sevaplarını yazan kitaplarını vermiştir. "Kim bir müslümanın hata ve günahlarını örterse, Allah da dünyada ve ahirette o kimsenin hata ve günahlarını örter." (Buhari)

"Rabbinizden mağfiret isteyin; çünkü gerçekten O, çok bağışlayandır." (Nuh Suresi, 10)

Kulun üzerinde hâsıl olabilen iki halden birincisi Allah'ın gazabından emin olmak, ikincisi ise rahmetinden ümit kesmekle yeise düşmektir. İşte Gaffar ismi, insanı yeisten kurtaran en büyük ümit kaynağıdır. İmam Gazali Hazretleri, Gaffar isminin 'kötüyü, çirkinini örten' manasına geldiğini zikrettikten sonra, önemli bir noktaya dikkatimizi çeker: "Allah, insanın yüzünü, gözünü, elini açığa çıkardığı halde; midesini, bağırsaklarını vs. görünmesi hoş olmayan organlarını içeride yaratmıştır. Onları böylece örten Allah, kulunun günahlarını da örter"

İnsanın vicdanı, onu hatadan döndüren önemli bir vesiledir. Nitekim Allah, insanı "iyiyi kötüden ayıracak bir kabiliyette yarattığını" Şems Suresinde, "Ona (o nefse) fücuru da takvayı da ilham etti." ayetiyle haber veriyor.

Allah nice sebeplerle kullarını tövbe etmeye sevk eder. Bir hadis-i kutsîsinde "Rahmetim gazabımı geçti." buyuran Cenâb-ı Hak, kulunun isyanları ne kadar fazla olursa olsun, tövbe ettiği takdirde onu affedeceğini ve günahlarını sileceğini müjdelemiştir. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz de "Günah kalpte bir iz bırakır, tövbe ve istiğfar edilince, o leke kaybolur, kalp cilalanır." (Tirmizi) diyerek müjde üstüne müjde vermiştir.

**"Estağfirullâhel'azim ellezi lâ ilâhe illâ hüvel hayyel kayyume ve etübü ileyh"
Meali: "Kendisinden başka ilah bulunmayan hay, kayyum ve azim olan Allah'a istiğfar eder ve günahlarıma pişman olup Ona sığınırım"**

ŞAM'A GİDİŞ VE RAHİP BAHİRA

İman edenlere düşmanlıkta insanların en şiddetlisi olarak sen, elbette Yahudileri ve Allah'a ortak koşanları bulacaksın. İman edenlere muhabbette en yakın kimseler olarak da, elbette 'Biz Hıristiyanlarız' diyenleri bulacaksın. Çünkü onların içinde ilim sahibi keşişler ve kendilerini ibadete vermiş rahipler vardır; onlar büyüklük de taslamazlar."Peygambere indirilene dinledikleri zaman, aşına oldukları hakikatlerden duygulanarak gözlerinin yaşla dolup taşıdığını görürsün. Onlar, 'Ey Rabbimiz, iman ettik' derler. Sen de bizi, hakka şahitlik eden müminlerle beraber yaz' derler. (Maide Suresi, 82 - 83)

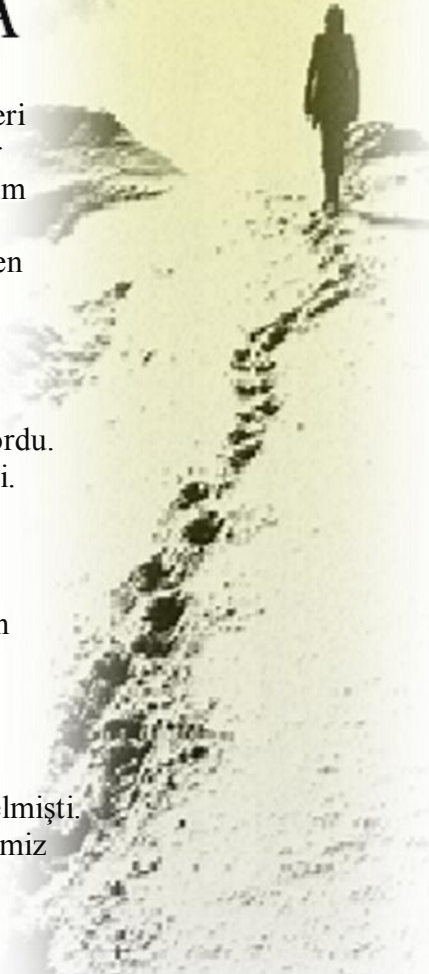
Ebu Talib'in aile efradı kalabalık olduğu için maddi durumu gitgide kötüleşiyordu. Bu yüzden ticaret hayatına katılmaya karar vermişti. Bu kararını ailesine bildirmişti. Amcasının bu fikrini duyan Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Talib'i yalnız bırakmak istemiyor, O'nun yanında gidip aile bütçesine katkıda bulunmak istiyordu. Ebu Talib ve eşi Fatıma binti Esed, Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) çok düşkün olduklarından dolayı başına bir iş gelmesinden korkuyorlardı. Bunun için başta bu fikre onay vermediler. Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) çok üzülüp, mahzun olduğunu görünce her ikisi de fikirlerini değiştirerek beraber yola çıkmasına izin verdiler.

Evde hazırlıklar tamamladıktan sonra, aileyle vedalaşıp yola koyulma vakti gelmişti. Vedalaşmanın ardından yola çıkan amca-yeğen, kervana katıldılar. Böylece Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ilk yolculuğunu çıkmış ve bunu amcasıyla birlikte Şam'a giderek gerçekleştirmişti.

Uzun bir yolculuktan sonra Busra'ya* vardıklarında, bir Hıristiyan manastırının yakınında konakladılar. Bu manastırda Bahira adında bir rahip bulunmaktaydı. Bu rahip kendi zamanının âlimiydi.

Bahira her sabah manastırın damına çıkarak, Busra'ya gelen kabileleri gözleyip merakla, bir şey beklercesine bakardı. Yine bir gün Ebu Talib ve Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) kervanının yaklaştığını görünce telaş ve heyecanla yerinden kalktı. Bu kervanda şimdiye kadar görmediği, yaşamadığı olaylar vuku bulmuştu. Çünkü bu kez manastırın damından gelenleri gözlerken, Kureyş kafilesini gördüğünde; bir bulutun Efendiler Efendisini gölgelediğini görmüştü. Kafile gelip bir ağacın altına dinlenmek için durduğunda, aynı bulutun ağacı da gölgelediğini; ağacın dallarının ise, Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) üstüne adeta eğilip gölge ettiğini fark etmişti. Bu durum karşısında gelenlerin hepsini yakından görmek istemişti. Birden aklına kervana katılanların tümüne bir ziyafet vermek gelmişti. Kervandakilere bir haber göndererek yaşlı-genç, küçük-büyük, hür-köle ayırımı olmaksızın herkesin bu davette olmasını istediğini bildirdi. Hepsini teklifi kabul ettiler, fakat mallarını birine teslim etmeleri gerekiyordu. Bunun için aralarından en güvendikleri Rasulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) mallarının başında bırakarak davete gittiler. Bir tek Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) yemekte bulunamamıştı. Bunu fark eden Bahira: "İçinizde yemeğe gelmeyen, geride kalan kimse var mı?" diye sorunca, "Hayır, ey Bahira, senin davetine icabet edip gelmeyen kimse yok. Sadece bir çocuk var. Eşyalarımızı beklemek üzere bırakılmış bir çocuk..." diye cevap verdiler.

Ahir zaman peygamberinin özellik ve alametlerini bilen Bahira, O'nun da gelmesini ısrarla istedi. Bahira'nın bu isteğini reddetmediler ve Kâinatın Efendisi'ni de (sallallahu aleyhi ve sellem) alıp getirdiler. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) yemeğe geldiği zaman, Bahira'nın bütün dikkati O'nun üzerinde dolaşıyordu. Bu çocuğun her hali eski ahitlerde yazılı olan sıfatlara bir bir uyuyordu. Yemek yedikten sonra Bahira, Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına giderek O'na bir takım sorular sormaya başladı: "Bak

delikanlı, Lât ve Uzza hakkı için sana soracağım şeylere cevap ver." dedi. Bu söz üzerine rahatsız olan Rasulullah (**sallallahu aleyhi ve sellem**); "Lât ve Uzza adına benden bir şey isteme! Vallahi onlardan nefret ettiğim kadar, hiçbir şeyden nefret etmem." deyince, "O halde Allah hakkı için, sana soracaklarıma cevap ver." dedi. Peygamber Efendimiz (**sallallahu aleyhi ve sellem**) "İstedğini sor." buyurdu.

Sorduğu sorular karşısında aldığı cevaplar, Bahira'yı hayretler içinde bırakıyordu. Çünkü O'nun son peygamber hakkında bildiklerine aynen uyuyordu. Artık Bahira'da şek şüphe kalmamıştı. Artık anlamıştı ki; bu çocuk beklenen son peygamberdi. Rahip Bahira bu teşhisinden sonra, Efendimiz'in (**sallallahu aleyhi ve sellem**) amcası Ebu Talib'in yanına vardı ve aralarında şu konuşma geçti:

-Bu çocuk senin neyin olur?

-Oğlumdur.

-Hayır, O senin oğlun değil. Bu çocuğun babasının hayatta olmaması lazım.

-Evet, doğru söyledin. O benim öz oğlum değil, yeğenimdir.

-Peki, babasına ne oldu?

-Annesi bu çocuğa hamile iken vefat etti.

-Evet, doğru konuştun.

Konuşma bittikten sonra, Hazreti Muhammed'in (**sallallahu aleyhi ve sellem**) sırtına baktı ve nübüvvet mührünü gördü. Bahira'ya göre artık her şey apaçık ve kesindi. Tüm bildikleri O'nun son peygamber olduğunu gösteriyordu. Bu sebeple Ebu Talib'e dönerek Hazreti Muhammed'in (**sallallahu aleyhi ve sellem**) başına kötü bir olay gelmesinden korktuğu için "Yeğenini hemen memleketine geri götür. O'nu hasetçi Yahudilerden koru. Vallahi, Yahudiler çocuğu görüp de benim fark ettiklerimi onlar fark ederlerse O'na kötülükte bulunurlar. Çünkü senin bu yeğenin ileride büyük şan ve nam kazanacaktır. Durma, onu hemen geri götür!" demişti. (**Tabakât, Ensab, Taberî**) Bu sözlerin üzerine Ebu Talip, mallarını orada satarak yeğeni ile Mekke'ye geri döndü.

Mekke'de, Peygamberimiz'in gençliği sırasında zina, içki, kumar, puta tapma ve daha birçok kötü işler yaygınlaşmıştı. Bu yüzdendir ki dönemin adı Cahiliye Devri olarak kalmıştır.

Cahiliye Devrinde günah bataklığından uzak kalmak oldukça zordu fakat O; ne puta tapmış, ne içki içmiş, ne de zina etmiştir. O; bu tür çirkinliklerden nasıl uzak kaldığını şöyle anlatmıştır:

Ben, Cahiliye Devri insanların işledikleri bir şeyi iki defa yapmaya teşebbüs ettimse de Allah beni o işten alıkoydu. Bundan sonra Allah, beni peygamberlik vazifesiyle şereflendirinceye kadar hiçbir kötülüğe teşebbüs etmedim. Teşebbüs ettiğim şeye gelince; Bir gece Kureyş'ten bir gençle Mekke'nin yukarı taraflarında kendi koyunlarımızı otlatıyorduk. Ben arkadaşşıma; "Koyunlarıma bakarsan, ben de diğer arkadaşlarım gibi Mekke'ye giderek gece eğlencelerine, gece masalları toplantılarına katılmak istiyorum" teklifinde bulundum. Arkadaşım, "Olur, bakarım" dedi. Bu maksatla Mekke'ye geldim. Şehrin ilk evinin yanına yaklaştığımda defler, düdük ve ıslıkların çalındığını duydum. "Nedir bu?" diye sordum. "Fılanın oğlu, filanın kızıyla evlenmiş, onların düğünleri yapılıyor." dediler. Hemen oturup onları seyre başladım. Derken Allah; kulaklarımı tıkadı, uyuya kaldım ve ancak sabah güneşinin ışıklarıyla uyanabildim. Dönüp arkadaşımın yanına geldiğimde benden ne yaptığımı sordu. "Hiçbir şey yapmadım" dedim ve sonra da başımdan geçeni olduğu gibi anlattım.

Bir başka gece, yine arkadaşşıma aynı şekilde rica ettim. Ricamı kabul etti. Yola çıkıp Mekke'ye geldiğimde, geçen sefer işittiklerimin aynısını yine işittim. Hemen orada çöküp yine seyre daldım. Derken Allah, yine kulaklarımı tıkadı. Vallahi, beni uykudan ancak güneşin sıcaklığı uyandırabilirdi. Uyanır uyanmaz arkadaşımın yanına vardım ve başımdan geçeni olduğu gibi anlattım. Bundan sonra Allah beni peygamberlik vazifesiyle şereflendirinceye kadar böyle şeylere teşebbüs etmedim. (**Taberî**)

Peygamber Efendimiz'e (**sallallahu aleyhi ve sellem**) risalet görevi gelmeden önce de, geldikten sonra da Allah'ın yardımıyla günahattan korunmuştur. O, bu şekilde devrin kötülük ve çirkinliklerinden uzak kalıp, örnek ahlakı ve güvenilirliğiyle ön plana çıkmıştır. Nitekim Allah Teala Kuran-ı Kerim'in Kalem Suresi 4. ayetinde, Habibi'nin (**sallallahu aleyhi ve sellem**) ahlakı için şöyle buyurarak O'nun ahlakının güzelliğini özetler; "Şüphesiz sen yüce bir ahlak üzeresin." Habibullah da (**sallallahu aleyhi ve sellem**) Rabbinin övgüsüne karşılık, şu sözlerle tevazusunu dile getirir; "Beni Rabbim terbiye etti, ne güzel terbiye etti." (**Süyûfî, el-Câmî, I, 12/310**)

*Busra: Şam'ın yaklaşık 140 kilometre güneyinde bulunan bir kenttir.

BOŞANMANIN HÜKÜMLERİ

Boşanmanın haram olmadığını, boşanmayı mubah kılan halleri ve boşanmaya karar vermeden evvel yapılabilecekleri daha önceki sayılarımızda işlemiştik. **“Nasihah etmek, yataklarında yalnız bırakmak, dövmeğ veya çiftler arasında hakem tayin etmek”**(Nisa 34.35.) gibi yollar denendiğı halde, yine de boşanmaya karar

verildi ise boşanmanın hükümlerini öğrenme gereğı hâsil olmuştur.

Boşanmanın ilk şartı boşama kelimelerini veya işaretlerini kullanacak kişinin akıl baliğ olmasıdır. (Fethül kadir) Bundan sonraki en önemli hükümlerden birini ise Cenabı Hak, Talak Suresi 1. ayet-i kerimede şöyle açıklamıştır:

“Kadınları boşayacağınız zaman, iddetlerini gözeterek boşayın ve sayın.” Bu ifadeden anlaşılacağı üzere boşanmak sadece bir söz değil, üzerine bir takım hükümler bina edilmiş bir eylemdir. Ayet-i kerimenin tefsirini yapan İbni Abbas ve tabiinin birçokları ‘iddet gözetmek ve saymak’tan kasıt; kadını üç ayrı temizlik müddetinde üç ayrı sefer olmak üzere boşamaktır, görüşünde birleşmişlerdir. Bu şekildeki boşanma şekline Sünni talak denmiştir. Üç boşamayı bir seferde yapmak da geçerli sayılmış ancak, ayet-i kerimeye ters düştüğü için haram kabul edilmiştir. Şafi mezhebine göre ise haram değildir ama tercih edilmemelidir. (Fetavayı Hindiye)

İbni Abbas (radıyallahu anh): **“Bir erkek karısına aynı anda üç defa ‘Sen boşsun’ dese bu, bir boşama sayılır; yeter ki bunlarla birinci defa söylediğini pekiştirmeyi istememiş veya henüz gerdek yapmamış olsun.”** (Rezin) buyurmuştur.

Adetten kesilmiş veya hiç adet görmemiş bir kadını boşamanın şeklini de İmamı Yusuf şöyle açıklamıştır: **“Her otuz günde bir, birer defa olmak üzere üç kez boşanır. İddet ancak doksan gün tamamlanınca biter.”**(Fetavayı Hindiye)

Sünnet üzere erkek, karısını üç temizlik müddetinde ayrı ayrı boşarsa artık karısına geri dönme kapısı kapanmış olur. Ancak bir defa boşar da daha sonra pişman olursa dilerse karısına geri dönebilir. Âlimler geri dönüp cinsel temasta bulunmasının talak hakkını tekrar üçe çıkardığını, hatta sadece öpmesinin bile dönmek sayıldığını belirtmişlerdir.

Üç boşamayı bir defa da yapmak da karısıyla olan bütün bağı koparır. Lakin ulema aşağıda nakledeceğim hadisi şerifi ölçü olarak ittifakla şöyle bir hükme varmışlardır. Eğer erkek bir defada üç boşamayı yapmasının bağı tamamen kopardığını bilmiyor, sadece bir boşama yaptığını sanıyorsa niyetine bakılır ve ona göre hareket edilir.

Abdullah ibni Yezid anlatıyor: **“Dedim ki; ‘Ya Rasulullah ben hanımı kesinlikle boşadım.’** Rasulullah (aleyhissalatu ve selem) Efendimiz:

‘Bununla neyi kastettin?’ diye sordu. **‘Bir defa boşamayı kastettim’** dedim. Bunun üzerine, **‘O halde bu senin kastettiğin şekildedir.’** buyurdu.” (Tirmizi) Başka bir hadisi şerif de şöyledir: **“Boşamak iki defadır, ondan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellekle saltvermektir.”** (Nesai)

Rasulullah (aleyhissalatu ve selem) Efendimiz: **“Ben karımı yüz defa boşadım.”** diyen bir adama; **“Ben daha aranızdayken Allah’ın ayetleriyle alay mı ediyorsunuz?”**(Nesai) buyurmuştur.

İslam fihki boşanmayla alakalı önemli bir yaptırım öngörür. Bir erkeğin üç talakla boşadığı hanımıyla tekrar evlenebilmesi; kadının bir başka erkekle evlenip cinsel temasta bulunduktan sonra boşanmasıyla mümkün olur. İbni Abbas, Ebu Hureyre ve Amr İbnil As’ın dayandığı bu fetvanın kaynağı ise şu hadisi şeriftir:

“Bakire olan hanımını üç kere boşayan erkek hakkında sordular” hepsi de **“Bu kadın, artık ona başka bir erkekle evlenmedikçe helal olmaz.”** cevabını vermişlerdir. (Ebu Davud) İmam Malik de kadının dul veya bakire olmasının hükmü değiştirmedini söylemiştir. Üstadımız Mustafa Özbağ Efendinin bu konu hakkındaki görüşleriyle ileriki sayılarda devam etmek üzere konuyu noktalamak istiyorum.

Üç boşamayla boşanmış kadını iş görmez bir adamla nikâhlıyorlar. Banyodan tas sesi su sesi geldi; evlenmiş sayılır diyerek boşatıp ilk kocasıyla tekrar nikâhlıyorlar. Bu şekilde olmaz. Kadın ikinci erkekle nikâhlanır, cinsel temasta bulunur, o adam boşarsa kadın ilk kocasına geri dönebilir.

ÇOCUKLARDA KÜFÜRLÜ KONUŞMA

Küfür; kişinin kızgınlık ve öfke gibi duygularını toplumda kaba olarak tabir edilen (argo) kelimelerle ifade etmesidir.

Çocuk bu kelimeleri çoğunlukla ailedeki büyüklerinden öğrenir. Çünkü anne baba, çocuklar için birer modeldir.

Çocukların argo kelimeleri öğrenmelerinde çevresel unsurlar da etkili olur, bunların başında televizyon gelir.

Neler yapılabilir?

✘ Çocuklar aile içinde anne babalarını model olarak gördüğünden, anne babalar olarak sizler duygularınızı ifade ederken uygun kelimeler kullanmaya dikkat etmelisiniz.

✘ Televizyon ve video filmlerinin çocuklar üzerindeki etkisinin farkında olun. İzlenecek program ve filmlerin içeriğinde argo ya da küfürlü kelimelerin olmaması yönünde seçici davranın.

✘ Çocuğunuzun küfürlü konuşmasının aile içinde ve çevrede nasıl karşılandığını onunla tartışın.

✘ Çocuğunuz çok öfkeli ve kızgın olduğu anda argo kelimeler kullandıysa onu o anda sakın karşılayın, üzerine gitmeyin duygularını anlamaya çalışın.

✘ Aile içinde birlikte karar alıp bir kumbara oluşturun. Argo kelimeler kullanıp uygunsuz konuşanların kumbaraya para atmak zorunda olduğunu belirtin. Kumbarada biriken bu paralarla hep beraber bir etkinliğe katılın.

✘ Bazen yapılan eylemler sözlerden daha etkilidir. Bunun için çocuğunuz küfürlü konuştuğunda hiçbir söz söylemeden odayı terk edebilirsiniz.

GELEN OKA KARŞI ELİNİ KALKAN EDEN SAHABE TALHA BİN UBEYDULLAH (radıyallahu anh)

Talha bin Ubeydullah'ın (radıyallahu anh) hanımları; Humne binti Cahş, Hz. Ebû Bekir'in kızı Ümmü Gülsüm ve Ummü Ebban binti Utbe'dir.

Kendisi Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) bacanağıydı.

Eshab-ı kiramdan bir çok zat, Ümmü Ebban binti Utbe hatunla evlenmek için teklifte bulunmuşlardı.

Fakat o kimseyi

kabul etmedi. Talha bin Ubeydullah (radıyallahu anh) teklifte bulununca kabul etti.

Sebebi sorulduğunda **“Onun ahlâkını bilirim. Evine girerken güler yüzle girer, evinden çıkarken mütebessim çıkar. Kendisinden bir şeyler istenildiğinde verir, kendisine bir iyilik yapıldığı zaman teşekkür eder, bir kusur görünce affeder.”** diye cevap verdi. Talha bin Ubeydullah'ın (radıyallahu anh) on biri erkek, ikisi kız olmak üzere on üç çocuğu vardı. Erkek çocuklarına peygamber isimleri vermişti. Bunlar: Muhammed, İmran, Musa, Ya'kub, İsmail, İshak, Zekeriyya, Yusuf, İsa, Yahya, Salih'ti. Kızları ise Aişe ve Meryem'dir. (İbn Sa'd)

Huneyn savaşında Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem): **“Kim bir düşman öldürürse düşmanın nesi varsa öldürene aittir. Ganimete dâhil değildir.”** buyurmuştur. Talha (radıyallahu anh) Huneyn Savaşında tam yirmi düşman askerini öldürmüştür. Huneyn'deki gayret, hizmet ve kahramanlıklarından, bilhassa cömertliğinden dolayı da Talhatül-Cüd (cömert Talha) lakabı Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından kendisine verilmiştir. (Hz. Enes)

Cennetle müjdelenen Talha bin Ubeydullah (radıyallahu anh) da İslam'a girdikten sonra müşriklerin eziyetlerine maruz kaldı ama yolundan dönmedi. İslam'ın azılı düşmanlarından Nevfel bin Huveylid, Talha'nın (radıyallahu anh) Müslüman olduğunu duyunca, yakalayarakiple bağladı ve işkence yaptı. Uzun süre iplerini çözmedi, bitişikler manasına gelen, bu yüzden ona **“Karınan”** dendi. (İbn Hisam) Müslüman olduğu zaman, en yakın akrabaları dahil olmak üzere Mekke müşriklerinden çok işkence gördü. Evine hapsedildiği gibi, aç ve susuz bırakıldı. Kardeşi Osman (radıyallahu anh) da, onun vasıtasıyla iman etmiş, bu işkencelere o da tâbi tutulmuştu. Hele namazlarını eda edecekleri zaman çektikleri sıkıntı ve kendilerine reva görülen işkence, tahammül edilemeyecek şekildeydi.

Müşriklerden keskin nişancı, attığını vuran Malik bin Zübeyr adlı bir okçu vardı. Bu müşrik Peygamber Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) nişan alıp bir ok attı.

Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) doğru gelen bu oka, başka hiç bir şekilde karşı koyamayacağını anlayan Talha (radiyallahu anh) elini açarak oka karşı tuttu. Ok elini parçaladı. Parmaklarının bütün sinirleri kesildi. Elinin kemikleri kırıldı. Talha bin Ubeydullah'ın (radiyallahu anh) atılan oka karşı elini tutması; candan çok ötelere yükselmiş aşkın, kemale gelmiş bir imanın, muhabbet ile dolu bir kalbin, anlatılmayan bir sevginin fiili olarak ortaya çıkmasıdır. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) **“Eğer Talha (radiyallahu anh) beni korumak için elini oka tutarken bismillah deseydi, insanların gözü önünde cennete giderdi.”** Başka bir rivayette ise Allah (celle celaluhu) **“Eğer Bismillah deseydin insanlar sana bakışırken, melekler seni göklere yükseltirdi.”** buyurdu.

Sahabeler **“Müminler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de (şehitliği) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmemişlerdir.”** (Ahzab Suresi 23) ayet-i kerimesinde bekleyenlerin kim olduklarını merak ediyorlar fakat edeplerinden de bir türlü Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) soramıyorlardı. Bedevinin biri sordu ve Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Talha'yı (radiyallahu anh) göstererek **“İşte bu şehit olmayı bekleyen kişilerdendir.”** buyurdu. (İbn Mace)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Talha, Zübeyr ve Sa'd bin Zeyd ile (radiyallahu anh) beraber Hira Dağı üzerinde bulunuyorken dağ sallandı. Bunun üzerine Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem): **“Ey Hira, sakın ol! Senin üzerinde ancak bir peygamber, siddik ve şehitten başkası yok.”** buyurdu. (Ebu Hureyre)

Aşere-i Mübeşşere'den olan Talha bin Ubeydullah (radiyallahu anh) altmış yaşlarında Mervan bin Hakem tarafından Cemel vak'asında şehit edildi. Hazreti Ali (radiyallahu anh) harp meydanını gezerken, sahabe efendimiz Talha'yı (radiyallahu anh) ölenler arasında görünce, üzüldü ve çok ağladı. Kucağına aldı. Yüzündeki toprakları sildi ve **“Ey Talha! (radiyallahu anh) Semanın yıldızları altında seni toprağın üzerinde serili görmek bana pek ağır geldi ve beni kalbimden vurdu. Keşke yirmi yıl önce ölseydim”** buyurdu. Namazını Hazreti Ali (radiyallahu anh) kıldırdı.

Vefatından yirmi yıl sonra kızı Aişe, bir gece rüyasında babasını gördüğünde babası ona; **“Ya Aişe! Kabrimin bir tarafından sızan su bana eziyet veriyor, beni buradan çıkar da başka yere defnet”** diye tembihte buyurdu. Bunun üzerine kızı Aişe çok üzüldü ve akrabalarından bazılarını alarak kabr-i şerifini açtılar. Sızan sudan dolayı vücudunun bir tarafını hafif yeşillenmiş, diğer yerlerini yeni defnedilmiş gibi bir kılına dahi zarar gelmemiş şekilde buldular ve bir başka kabre defnettiler.

Talha (radiyallahu anh) doğrudan Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den 38 hadis-i şerif rivayette bulunduğu gibi, Hazreti Ebubekir'le (radiyallahu anh) Hazreti Ömer'den (radiyallahu anh) de hadis nakletmiştir.

Kendisinden de oğulları rivayet etmiştir. Talha (radiyallahu anh) Peygamberimizden **“Ben tevazuyu severim. Kim Allah için tevazu ederse Allah-u Teala onu yükseltir. Allah'u Teâlâ cömerttir. Cömertleri sever. Allah güzel ahlâkı sever kötü ahlâkı sevmez.”** hadis-i şerifini rivayet etmiştir.

**ALLAH
ŞEFAATLERİNE
NAİL EYLESİN
İNŞAALLAH**

Somuncu

Baba

SOHBETİ PİRAN
ESMA VOLCU

Somuncu Baba 1331 tarihinde Kayseri'nin Akçakaya köyünde doğmuştu. Anadolu'ya manevi fetih için gelen Horasan erenlerinden Şemseddin Musa Kayseri'nin oğluydu. Asıl adı Hamid Hamidüddindi. Somuncu Baba olarak bilinen Şeyh Hamid-i Veli Hazretleri, Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt Han zamanında yaşamıştı. Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) 24. kuşaktan torunuydu, seyyiddi. İlim alanındaki çalışmalarını Şam, Tebriz ve Erdebil'de sürdürmüştü. Alaaddin Erdebil'den ve Beyazıt-ı Bistami'nin ruhaniyetinden manevi terbiye almıştı.

Dini ve dünyevi ilimlerle ilgili icazet alarak, irşad vazifesi için Anadolu'ya döndü, Bursa'ya yerleşti. Bursa'da çilehanesinin yanına yaptırdığı ekmek fırınında somun pişirip çarşı pazar dolaşarak **'Somunlar Müminler'** nidasıyla insanlara ekmek dağıtmıştı. Bu sebeple Şeyh Hamid-i Veli Hazretleri, Somuncu Baba ve Ekmekçi Koca olarak tanınmıştı.

Somuncu Baba, bir gün fırına ekmeklerini sürmüştü. Pişmesini beklerken, yanına Padişah Yıldırım Beyazıt Han'ın damadı Seyyid Emir Sultan Hazretleri gelmişti. Elinde bir çömlek vardı. **"Selâmün aleyküm baba!"** demişti. O da **"Ve aleyküm selâm"** diyerek cevap verdi ve birbirlerine baktılar. Başka hiçbir kelime konuşmadan tanıştılar. Emir Sultan Hazretleri, elindeki yemek çömleğini Somuncu Baba'ya verip, içindekinin pişirilmesini rica etmişti. Somuncu Baba, kabı alıp fırının ağzından içeri sürmek istedi ama çömleği fırına sokamamıştı. Bir daha denedi, yine olmayınca, Emir Sultan hazretlerine dönerek **"Anladım ki, bu çömleği fırına sen süreceksin!"** dedi. Emir Sultan Hazretleri çömleği aldı ve fırının gözünden içeri rahatlıkla sürdü. Fakat fırında hiç ateş yoktu. Somuncu Baba fırının ağzını kapattıktan sonra; **"Birazdan pişer bekleyiniz."** buyurdu. Bir müddet bekledikten sonra

kapak açılmıştı. Fırında hiç ateş olmadığı hâlde yemeğin piştiğini gören Emir Sultan Hazretleri, Somuncu Baba'nın büyük velilerden olduğunu anlamıştı. Orada tasavvuf üzerinde bir süre sohbet ederek dost olmuşlardı.

Padişah Yıldırım Beyazıt Han Niğbolu zaferini kazanınca Allah'a şükür nişanesi olarak Bursa Ulu Camii'nin yapılmasını emretmişti. Ulu Camii'nin açılış hutbesinin Somuncu Baba okudu, hutbede Fatiha Suresini yedi farklı şekilde yorumlamıştı. Bu olağanüstü hutbeyi dinleyen cemaat Somuncu Baba'ya büyük bir teveccüh ve tazim göstermişlerdi. Somuncu Baba şöhretten korktuğu için talebeleriyle birlikte Bursa'dan ayrılarak Aksaray'a gelmişti. Aksaray'da Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerine dünya ve ahret ilimlerini öğretmişti. Ve irşat vazifesi için Ankara'ya görevlendirmişti. Bunlar gibi birçok hizmeti ve himmetini gerçekleştiren şeyh Hamid-i Veli Hazretleri 1412 tarihinde Darendede ebedi âleme göç etti.

Onların ilimleriyle ilimlenebilmeyi, adaplarıyla adaplanabilmeyi Rabbim nasip eylesin inşallah.

Selam ve Dua ile Kalın.

RAZİYE (İtaatli alçak gönüllü) (radiyallahu anha)

"O, birbirlerine kavuşup karışabilmeleri için, iki denizi serbest bırakmıştır." (Rahman Suresi, 19)

Fuzuli bu ayet-i kerimenin tefsirini;

"Nübüvvet feyzinin denizi Hazreti Fatıma ile velilik kemalinin ummanı Hazreti Ali birbirlerine ulaşmıştı" diyerek yapıyor. Hemen arkasından da diğer ayeti kerime geliyor. **"Ve aralarında birbirlerinin haklarına riayetsizliği engelleyici ince bir berzah vardır." (Rahman Suresi, 20)**

İkisi de ayrı ayrı ummanlar... Fakat ne kadar da gariptir ki birbirlerini iptal etmeden varlıklarını da devam ettirebiliyorlar. Sonuçta birisi Seyyidetünnisa Fatıma¹ diğeri de kendisine bakılması ibadet olan Aliyyen veliyullah.²Yine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Hazretleri'nin tabiriyle Fatıma Ali'ye cariyeye, Ali de Fatıma'ya köle... Ama aralarındaki o berzah kapısı sayesinde aşkları bir kararda. Sanırım o ince, narin berzah da Rasulullah (sallahu aleyhi ve sellem) Hazretleri'nin bizzat kendileri oluyor. Çünkü ne zaman bir sorun yaşasalar Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) hep yanlarında olmuştu. Yine bir gün Hazreti Ali (radiyallahu anh) ile Hazreti Fatıma (radiyallahu anha) arasında ufak bir tartışma olmuştu. Bu tartışmanın hemen ardından Rasulullah (sallahu aleyhi ve sellem) kızını ziyaret için evlerine uğramıştı. Her ikisi de O'na (sallahu aleyhi ve sellem) bir şey belli etmemeye çalıştılar. Allah Resulü'nün (sallahu aleyhi ve sellem) dinlenmesi için bir sergi serdiler. Rasulullah (sallahu aleyhi ve sellem) sergiye uzandı. O esnada duygulu yüklü olan Fatıma (radiyallahu anha) annemiz, babasına sığınırçasına Rasulullah'ın (sallahu aleyhi ve sellem) yanına sokuldu. Onu gören Hazreti Ali (radiyallahu anh) de aynı duygularla gidip Efendimizin (sallahu aleyhi ve sellem) diğer tarafına sokuldu. Eşler arasında bir kırgınlık olduğunun farkında olan Allah Resulü (sallahu aleyhi ve sellem) Hazreti Ali'nin (radiyallahu anh) elini tutarak kendi göğsünün üzerine koydu. Sonra Hazreti Fatıma'nın (radiyallahu anha) elini tuttu. Onu da kendi göğsünün üzerine koydu. Hazreti Fatıma (radiyallahu anha) bu anı: **"O sırada babamın ayaklarının serinliğini karnımda hissettim"** sözleriyle anlatır. Allah Resulü (sallahu aleyhi ve sellem), Hz. Ali (radiyallahu anh) ile Hz. Fatıma'yı (radiyallahu anha) barıştıran kadar her ikisinin de ellerini göğsünde öylece tuttu. Eşlerin barıştığını görünce sevinen Allah Resulü (sallahu aleyhi ve sellem) memnuniyetle gülerek evden ayrıldı. Neşeli bir şekilde sahabelerin yanına gidince onlar da sebebini sordular. Efendimiz (sallahu aleyhi ve sellem): **"Niçin sevinmeyeyim ki? Biraz önce en sevdiğim iki kişiyi barıştırdım."** buyurdu.³

Hazreti Fatıma (radiyallahu anha) evinin sahibiydi. Ali Efendimizin (radiyallahu anh) tarifiyle değirmen çevirirdi. Elinde yaralar meydana gelirdi. Kırba ile su taşırdı. Bu da boynunda yaralar açardı. Bir gün evini süpürdü. Üstü başı toprak oldu. Bu sıralarda Rasulullah'a (sallahu aleyhi ve sellem) bir kısım köleler gelmişti. Eşi Hazreti Ali (radiyallahu anh) ona babasından yardımcı istemesini söyledi. Ama O (radiyallahu anha) utanıp istemeyince eşi Hazreti Ali (radiyallahu anh) durumu Rasulullah'a (sallahu aleyhi ve sellem) bildirdi. Bunun üzerine Allah Resulü **"Ey Fatıma, Allah'ı düşün. Yatacağın zaman 33 defa Subhanallah, 33 defa Elhamdülillah ve 34 defa Allahu Ekber de, böylece hepsi 100 yapar. Bu senin için hizmetçiden daha hayırlıdır."** buyurdu. Bunun üzerine Fatıma annemiz (radiyallahu anha) ben hanımların efendisiyim, mutlaka bir hizmetçi isterim demedi. Raziye (radiyallahu anha) ismine yakışır bir şekilde; **"Allah'tan ve Resulünden razıyım."** buyurdular.⁴ Allah onlardan razı onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. (Beyyine Suresi, 8) ayeti kerimesi mucibinde razılık makamına oturmuştu. Üstadımız Mustafa Özbağ Efendi'nin söylediğine göre de; kul Allah'tan razı olursa, Allah zaten o kuldan razı olurmuş. Rabbim, bizleri de onların razılıkları hürmetine kendisinden razı olan kullarından eyesin. **ÂMİN**

¹el tac

²Taberani

³Buhari, ibn Mace

⁴Kütübi sitte 2105

İKİ RESİM ARASINDAKİ FARK

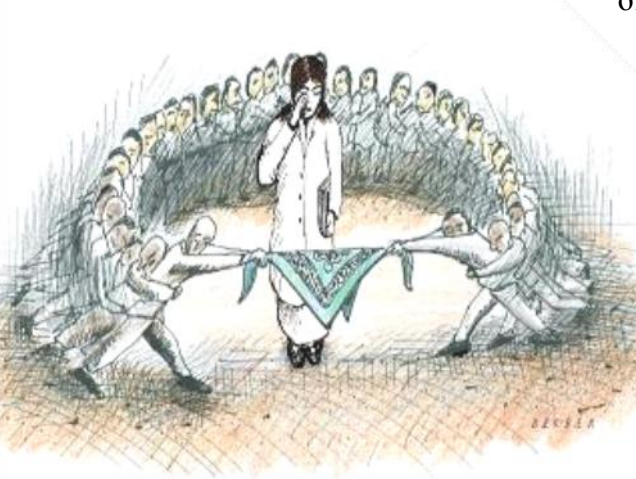
Ramazan özel sayımızda kadınların iş hayatı ile alakalı satırlar karalamıştık. Sürç-i lisan ettiyse aşk ola. Bu sayımızda da yüksek müsaadelerinizle meseleyi dallandırıp budaklandırmak istiyoruz. Bu amaçla önünüze iki fotoğraf koyacağız.

Yakın zamana kadar üniversitelerde başörtüsü ile öğrenim sürdürmek yasaktı. Başörtüsü olan hanımlara yüksek öğrenimin kapıları elhamdülillah açıldı, konu çözüme ulaştırıldı. Devlet yöneticilerimiz üniversitede okuyan insanların dininin gerekleri olabileceğine inandı. Konu ile alakalı üç beş sivil toplum kuruluşunun sesi çıkıyordu, onların da ekserisi sustu. Lakin devletin inançsızlığı sürüyor. Neye mi? Bünyesinde çalışan memurlarının dininin gereklerinin olabileceğine. Yani kalıplaşmış adı ile söylersek “başörtüsü zulmü” kurumlarda devam etmekte. Cennet vatanımızda hala hanımlar inandıkları gibi giyinip çalışmamakta. Evet okuyabiliyorlar. Ala! Lakin diplomaları ile ne yapacakları muamma. Özel kurumların kapılarını çaldıklarında da çoğu kez aynı eğitimi alan arkadaşları ile eş statülerde çalışmamakta, işlerinde yükseltilmemekteler. Devlet kurumlarının kapıları zaten kapalı. Örtünen bir hanım diplomasının gerektirdiği işi misal doktorluğu, vatandaşı olduğu devletin kurumlarında icra etmeye kalkıştığında, inancından ödün vermek durumunda. Din ile devlet işleri birbirinden ayrılmalıdır diyenleri duyduğumda ise aklımda şu soru oluşuyor: Bir Budist, Hindu ya da Hıristiyan inancından ödün vermek durumunda kalıyor mu? Hayır. Acaba ayırmaya çalışılan devlet ile İslam mı? Soru işaretlerini havada asılı bırakıp başlıkta bahsettiğimiz resimleri tasvire geçelim.

Diyelim ki örtülü bir hanım zulme boyun eğdi, örtüsünü çözüp devlet kurumlarından birinde çalışmaya başladı. Teoride birbirinden farklı iki topluluktan tepki alıyor. Birinci resimde, dini değerlere ve tercihlere saygı duymayan kimseler (iş arkadaşları ve sair) mesai saatleri dışında örtülü

olduğu için kendisine tepeden bakıyorlar. Manevi şiddet uyguluyorlar. İkinci resimde ise dini hassasiyetleri olduğunu öne süren kimseler mesai saatleri içerisinde örtüsünü açtığı için kendisine tepeden bakıyorlar. (Her halükarda eşit davrananlar değerlendirmeye alınmamıştır.) Başörtüsünden taviz verdiğini kendisine uzun uzun tatlı tatlı (!) anlatarak yaralarını şerha şerha deşip kanatıyorlar. Zulmün ortadan kalkması için mücadele etmek çoklarının aklına gelmiyor. İncitiyorlar da incitiyorlar. Netice itibariyle pratikte iki resim arasında fark kalmıyor. Orta yerde gönlü kırık, çalışmaya mecbur bir hanım kalıyor.

Oturup izliyorum ve diyorum ki Rasulullah yine haklı. Zulmü destekleyen, zulmü yapmış gibi. Ha son tahlilde ve elbette; zalimin zulmü varsa sevenin Allah'ı var!

ARAŞTIRMALAR

Ayşe ARICAN

Müminler düşmanla cenk edecekleri anın gelmesini bekliyorlardı. Gerekirse bu uğurda can vereceklerdi. Savaş meydanına **'Esedullah'** unvanının sahibi Hz. Ali Efendimiz çıktı.

"Varlığım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, seni kılıcımınla cehenneme göndermedikçe veya kılıcınla cennete girmedikçe seni bırakmayacağım!" diyerek karşısındakine şiddetli bir kılıç darbesi indirdi. Başını çenesine kadar yarıp ikiye ayırdı. Talha o sırada yere serildi, o yıkılınca Hz. Ali geri döndü. Mücahitler, *"Neden onun başını gövdesinden ayırmadın?"* diye sordular. Hz. Ali, *"Yere düşünce edep yeri bana taraf açıldı. Ondan hemen yüzümü çevirdim. İyi biliyorum ki; Allah onu yaşatmayacak öldürecektir"* diye cevap verdi.

Kureyş sancaktarının yere serilmesini Rasulullah (**sallallahu aleyhi vessellem**) ve mücahitler tekbir getirerek kutladılar. Talha yere serilince, Kureyş müşriklerinin sancağını kardeşi Osman bin Ebî Talha aldı. Ona karşı da Hz. Hamza çıktı ve omzundan kılıçla vurup kolunu kesti. Bu sefer sancağı yine Abdüddaroğullarından Ebu Sa'd bin Ebî Talha aldı. Rasulullah (**sallallahu aleyhi vessellem**) Sa'd'a karşı da Hz. Ali'yi çıkardı. Çarpışmadan galip çıkan yine Hz. Ali oldu. Ebû Sa'd **"Esedullah"**ın kılıç darbeleri arasında can verdi. Sa'd öldürülünce Kureyş sancağını hemen Müsafî bin Talha bin Ebi Talha eline aldı. Onu da Âsım bin Sabit Hazretleri okla vurup öldürdü. Ondan sonra Kureyş müşriklerinin sancağını Haris bin Ebi Talha aldı. Asım bin Sabit Hazretleri onu da bir okla yere serdi. Haris'ten sonra sancağı Kilab bin Talha aldı. Onu da Zübeyr bin Avvam bir hamlede yere serdi. Bu sefer sancağı Cülas bin Talha aldı. Onu da Talha bin Ubeydullah Hazretleri öldürdü.

Abdüddaroğullarından baba, oğul, kardeş ve amca olan tam yedi kişi Kureyş müşriklerinin sancağı altında kahraman mücahitler tarafından böylece yere serildiler. Bundan sonra sancağı yine Abdüddaroğullarından Ertat bin Şurahbil aldı. O da Hz. Ali'nin amansız darbeleriyle yere serildi. Sonra sancağı Şurayb bin Kâriz aldı. O da Ashab-ı Kiramdan biri tarafından öldürüldü.

Sancaktarlarının bir bir yere serildiğini gören Kureyş müşriklerini bir dehşet ve korku sardı. Öyle ki, sancaktarlarının yanına bile kimse yanaşmaya cesaret edemiyordu. Sonunda onu Alkame kızı Amre yerden alıp Kureyşlilere teslim etti. Abdüddaroğullarından sancağı tutacak kimse bulunmadığından yine onların kölelerinden Suvap sancağı taşıdı. Kuzman, vurup onun sağ elini kesti. Suvap sancağı sol eline aldı. Kuzman sol elini de kesti. Bunun üzerine Suvap sancağı kol ve pazularıyla tutmaya çalıştı. Fakat daha fazla dayanamayıp arka üstü yere yıkıldı.

Artık iki tarafın da beklemeye tahammülü kalmamıştı. Çarpışma, bir anda şimşek hızıyla başladı. Allah yolunda savaşmaya can atan mücahitler kahramanca savaşmaya başladılar.

Rasulullah'ın (**sallallahu aleyhi ve sellem**) elinde bir kılıç vardı. Üzerinde: *"Korkaklıkta ar, ilerlemekte şeref ve itibar var! İnsan korkaklıkla kaderinden kurtulamaz!"* mealindeki beyit yazılı idi. *"Bu kılıcı benden kim alır?"* diye sordu. Birçok sahabe birden atıldı. *"Ben, ben ya Rasulullah!"* diyerek ellerini uzattılar. Bu kez Peygamberimiz, *"Bunu hakkını vermek üzere kim alır?"* diye sordu.

Yine ısrarla isteyenler çıktı. Aralarında Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Zübeyr bin Avvam da vardı. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) vermek istemedi. Bu sırada korkusuz, gözünü daldan budaktan sakınmayan biri ortaya atıldı. Ebu Dücane'ydi bu! Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem), "Nedir onun hakkı, ya Rasulullah!" diye sordu. Rasulullah, "Hakkı; eğilip bükülünceye kadar düşmana sallamandır!" buyurdu.

Bunun üzerine Ebu Dücane, "Ya Rasulallah! Ben onu, hakkını yerine getirmek üzere alıyorum!" dedi ve Hz. Rasulullah'dan (sallallahu aleyhi ve sellem) kılıcı teslim aldı.

Ebu Dücane, elinde Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) şartlı teslim ettiği kılıcı, başında ise kırmızı sarığıyla müşriklere doğru çalimli çalimli yürümeye başladı. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ashabına şu ölçüyü söyledi: "Bu öyle bir yürüyüştür ki, Allah onu, şu yerin dışında hiçbir zaman sevmez!"

Ebu Dücane, şimşek gibi düşman safları arasına girdi, kılıcını var kuvvetiyle hakkını vermek için sallamaya başladı. Önüne geleni bir-iki darbeye yere seriyor, durmadan ilerliyordu. Bir ara dağın eteğinde deflerle müşrikleri savaşa teşvik eden kadınların yanına kadar vardığını fark etti. Orada biri müşriklere hiddetli hiddetli bağıyor, onları vuruşmaya teşvik ediyordu. Yanına yaklaştı, kılıcını kaldırıp

vuracakken,
hasmından bir
çığlık koptu.
Bu Ebu
Süfyan'ın
karısı Hind'in
çığlığı idi. Ebu
Dücane, ona
vurmadı.
Kendisini o
sırada gören
Hz. Zübeyr bin
Avvam,
sonradan,
neden o kadına
kılıç
sallamadığını
soracak, Ebu
Dücane ise şu
cevabı
verecekti.
"Rasulullah'ın
(sallallahu aleyhi
ve sellem)
kılıcına

hürmetimden, o kadının kanına bulaştırmak istemedim.!" Diğer taraftan Hz. Hamza, elinde iki kılıç, "Ben Allah'ın arslanıyım" diyerek bir öne bir arkaya dönerek kılıcını sallıyor, müşriklerin üzerine cesaretle saldırıyordu.

Mücahitlerin hepsi de düşmanla cesurca dövüşüyor ve kıyasıya mücadele veriyorlardı. Şirk ordusu, mücahitlerin bu kahramanca dövüş ve çarpışması karşısında fazla dayanamadı. Kendilerini bir korku ve dehşet sardı. Gerisin geriye kaçışmaya başladılar. Müşrik kadınlar defler çalıyor, şarkılar söylüyor ve paniğe kapılıp kaçan askerleri geri çağırıyorlardı. Ancak, cesaretin kaynağı imandan mahrum kalbe deflerin çalınması, şarkıların söylenmesi ve şiirlerin okunması fayda vermiyor, müşrik askerleri gerisin geri her şeylerini, canlarını kurtarmak için savaş meydanını terk ederek kaçıyorlardı.

Harbin ilk safhası işte böylesine mücahitlerin üstün çarpışmaları ve Allah'ın yardımı ile Müslümanlar lehine neticelendi. Bu esnada Abdullah bin Amr bin Haram şehit edildi. Uhud ilk şehidini böylece verdi.

Savaşın devamı önümüzdeki sayımızda yer alacaktır.

Selametle...

EMZİKLİLİK DÖNEMİNDE ANNE VE YENİ DOĞANIN BESLENMESİ

Emzıklilik döneminde beslenme; sadece anneyi değil bebeğini de etkileyen önemli bir süreçtir. Bu dönemde beslenmenin durumu; tamamen süt miktarına ve içeriğine yansıtacağından, bebeğin gelişimiyle ilişkilendirilebilir.

Emziren bir annenin beslenmesindeki amaç; kendi fizyolojik gereksinimlerini karşılayarak, vücudundaki dengeyi sağlamak ve salgılanan sütün gerektirdiği enerji ve besin öğelerini karşılamaktır.

-Doğumdan sonra; bebek emzirilirken, gebelik öncesi döneme göre sıvı alımının daha da artırılması gerekir. Aynı zamanda sıvı besinlerin süt üretimine olan etkisini de unutmamak gerekir.

-Kalsiyum yönünden zengin olan süt, peynir, yoğurt gibi besinler mutlaka düzenli olarak alınmalıdır.

-Annenin sağlığı için bu dönemde daha fazla enerji, protein, vitamin ve mineral alımı sağlanmalıdır.

Bu arada şunu da tekrar etmeden geçemeyeceğim.

Yeterli ve dengeli beslenmek, çok yemek demek değildir. Ne kadar yersek yiyelim vücudumuz ihtiyacı olanı alır. Bu nedenle yediklerimize dikkat edeceğiz. Aynı zamanda yeterli ve dengeli beslenen bir annenin sütü, bebeğinin ihtiyacını karşılamaya yeterlidir. Beslenmesine dikkat eden bir anne günde ortalama 800 gram süt üretir. Bu dönemde anne yeterli ve dengeli beslendiğinde süt üretimi istenilen düzeyde ve kalitede olur. Eğer annede yetersiz beslenme varsa salgılanan süt miktarında azalma ve salgılanan sütün bileşiminde değişiklikler olabilmektedir. Hem bebek gereğince beslenemeyecek hem de annenin sağlığı bu dönemde olumsuz etkilenecektir. Bu nedenle anne, beslenmesine dikkat etmek durumundadır.

Bu dönemde beslenme yeni doğan bebeğın tüm gereksinimlerini karşılar. En ideal besini ise anne sütüdür. Anne sütü ile beslenen bir bebeğın aynı zamanda fiziksel ve zihinsel olarak gelişimi sağlanır.

Anne sütünün bebek açısından faydalarını sıralarsak:

-Sindirimi kolaydır.

-Bebeği enfeksiyonlara karşı koruyan immünglobülinler (bağışıklık cisimleri) bulundurur. Bebek hastalıklara karşı korunur.

-Anne sütünde daha fazlaca demir vardır ve kolay emilir.

-Anne sütü ile beslenen bebeklerde bağırsak florası (bağırsakta bulunan yararlı bakteriler) daha çabuk oluşur.

-Tabii unutmamak gerekir ki beslenme zamanı anne ve bebeğın bu dönemde başbaşa vakit geçirdiği anlardır. Annenin bebeği emzirmesi; anne ve bebeğın arasındaki sevgi bağının

kurulmasına, bebeğın güven duygusunun gelişmesine olanak sağlar.

- Sonuç olarak bebeğın sağlıklı olarak kilo alması, anne sütüyle beslenmesinin ürünüdür.

Tabii ki anne unutmamalıdır. Bebeği için önce kendine dikkat etmelidir. Beslenmesine, sağlığına... Özellikle beslenmesi bu dönemde ayrı bir öneme sahiptir. Bunun bilincinde olmak; emzıklilik döneminin sağlıklı bir şekilde geçirilmesine olanak sağlar.

İNCİR

Haziran-Ekim dönemlerinde yetişen incir, 1,5 - 6 metre yüksekliğinde, özsuğu süt şeklinde olan iki evcikli bir ağaçtır. Ülkemizde en fazla İzmir ve Aydın şehirlerinde yetişir. Dünyadaki en büyük üreticisi de Türkiye'dir.

Kur-an'ı Kerim'de üzerine yemin edilen incir, büyük dinlerin tümünde yer almış ve birçok inanışta kutsal bir nitelik kazanmıştır. Eski çağlarda yaprakları onur verici bir hediye olarak kabul edilirken yine yapraklarından örülen taç da aşırı doğurganlık anlamında kullanılmıştır.

Ebi'd Derda'dan rivayet edildiğine göre Peygamber Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem)

bir tabak incir hediye edildiğinde şöyle buyurmuştur:

“Bir meyvenin cennetten indiğini söyleseydim inciri söylerdim. Çünkü cennet meyvesi çekirdeksizdir. İnciri yiyiniz çünkü incir basuru keser ve nigris hastalığına fayda verir.”

İncir yüksek oranda lif içeriğine sahiptir. Böylece sindirimi kolaylaştırarak kabızlığı giderir. Vücuda kuvvet ve enerji verir. Halsizlik ve unutkanlığa iyi gelir. Kuru incir kalp ve damar hastalıklarına karşı vücudu korur. Bakteri ve virüslerin çoğalmasını önleyerek hastalıklara karşı vücut direncini artırır.

Hastalıklara karşı bazı tavsiyeler;

- İncir yaprağı kaynatılıp içilirse ishale iyi gelir.

- 3-4 adet incir sıcak suda bekletilip yatmadan önce yenilirse kabızlığı giderir.

- İncir ikiye kesilip içine ıslatılmış kına konulup nasır üzerine sarıldığında şifa olur.

- 4 bardak suya 5 incir doğranır.15 dakika kaynatılıp 10 dakika dinlendirilir. Günde 3 bardak içildiğinde zatürreye fayda verir.

ÖZLEM'İNİ DUYDUĞUNUZ LEZZETLER HAFSA KEVSER

Otantik Saray İçeceği: ŞERBETLER

Osmanlı saray mutfağında da halk sofralarında da eksik olmayan bir içecektir şerbetler. Osmanlı kültüründe konuğa mutlaka ikram edilmesi gereken, paylaşılmaktan hoşlanılan bu lezzet, şimdi unutulmaya yüz tutsa da Osmanlı mutfak kültürünün yaşatıldığı sofralarda halen yerini alır. Dünya mutfak kültürleri içinde içeceklerin önemi tartışılmaz. İnsanlar doğadaki yenecek ürünleri zamanla nasıl aşama aşama öğrenerek beslenme modellerini oluşturmuşlarsa, mutlak surette içecek olgusunu da bu aşamaların paralelinde geliştirmişlerdir. Tabii ki içeceklerin susuzluğu giderme aşamasından keyif boyutuna dönüşmesi için binlerce yıl süren birçok etkenin önemli rolü bulunuyor. Özellikle dinlerin, hem yiyecekler hem de içecekler üzerinde büyük rolü olduğunu vurgulamak gerekir. Örneğin, İslamiyet'in alkolü kesin yasakların içine alması nedeniyle, İslam dünyasının içecek kültürü doğrudan meyve suları ve şerbet üzerinde yoğunlaşmıştır. Meyve suyu tüketimi dünyanın tamamında uygulanan bir alışkanlıktır, fakat şerbet Doğu Akdeniz, Orta Doğu ve Orta Asya coğrafyalarında İslam toplulukları tarafından ortaya çıkarılmış ve tüketilmiştir.

Altın Tombakta Sunum

Şerbetin Osmanlı İmparatorluğu'nda altın tombak şerbetliğinde sunulacak kadar itibar görmesi, yemek kültürümüzdeki değerini ortaya koymaktadır. Dünyada hangi içecek böylesine bir makama oturtulmuştur? Fakat günümüzde şerbet, sadece Ramazanlarda sembolik olarak sunulan bir kültür mirası nesnesine dönüşmüştür. Şerbet kültürünün (kültür tanımlaması yapmak gerekir zira atalarımızın günlük yaşantısında, şerbetle bütünleşen veya eşleştirilen geleneksel davranış kalıpları oluşmuştur) bugünkü konumu maalesef kültür boyutunda değerlendirilemeyecek durumdadır.

Şeker ve Suyun Sihirli Lezzeti

Şerbetin ana maddesi şeker ve sudur. Özellikle şeker kullanımının yaygınlaşması ve şekerin aynı zamanda yiyecekleri muhafaza yöntemlerinden biri olarak uygulanmaya başlaması reçel, murabba, şurup ve nihayet şerbetin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Şurup şerbetin temelidir. Doğadan toplanan ürünler şekerin kestirilmesiyle kaynatılır ve belirli bir kıvama geldiğinde soğutularak cam kavanozlarda saklanır. Şerbet yapılması gerektiğinde 1/3 oranında suyla sulandırılarak sunulur. Şerbetin katkı maddeleri arasında çiçek, bitki, meyve, kök, kabuk ve tohumları sayabiliriz. Bunun dışında pestil, kuru meyveler, pekmez, meyve ekşilemeleri, bal ve sirke gibi ürünler katkı maddesi olarak kullanılır. Şerbetler genellikle yaz aylarında soğutularak içilse de kış aylarında sunulan sıcak şerbetler de bulunur.

Çiçek Şerbetleri

Topkapı Sarayı'na sonradan eklenen helvane mutfağı adeta bir tatlı, şurup ve şerbet laboratuvarı olarak işletilmiştir. Sarayın en gözde şerbetleri gül, zambak, menekşe, fulya, yasemin, muhabbet, iğde ve nilüfer çiçeklerinden yapılmış. Özellikle tatlı suda yetişen ve çok kısıtlı miktarda bulunan nilüfer çiçeğinden yapılan şerbet, akıllara durgunluk verecek bir reçete!

Şerbet yapımına bu kadar önem veren Osmanlı Sarayı'nda, doğal olarak sanatkâr kuyumcu marifetiyle yapılmış pahalı şerbet takımları ve avadanlıklar kullanılmış.

Genelde saray ve halk mutfağı arasında büyük uçurumlar olmasına rağmen mesele şerbet olunca, bu uçurum çok derin değildir. Zira şerbet her hanede her zaman ansızın gelen misafire

sunulması gereken en önemli ikramdır. Böylesine bir kültürün zamanla yok olmasının altında mutlaka pek çok etken yatıyor. Fakat aslında kaybettiğimiz, şerbet kültürünün asırlarca oluşturduğu beşeri ilişkilerin bütünüdür.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN VE OSMANLI'DA ŞERBET GELENEĞİ

Kanuni Sultan Süleyman sıcak bir yaz günü Yeniçeri ortalarını ziyaret ve teftiş ederken, susamış. Soğuk şerbet istemiş. Ona bir kap içinde soğuk şerbet ikram etmişler. Kanuni de, şerbeti içtikten sonra o tası altınla doldurtup, geri göndermiş.

Ertesi yıl yine ortaları ziyaret ve teftiş ederken, her ortanın önüne geldiğinde şerbet dolu bir tas sunmuşlar ona. O da her tası altınla doldurtup, geri göndermiş. Bu şekilde her o mevsimde Padişah'a Yeniçeri ortalarından bir şerbet dolu tas gönderilmesi ve bunların altınla doldurulup, iade edilmesi gelenek olmuş. Savaşlarda bile cepheden bu taslar saraya gönderilir ve altınla dolu olarak geri gelmeleri beklenirmiş. Duraklama dönemindeki savaşlardan birinde, Yeniçeriler yine İstanbul'a şerbet taslarını göndermişler. Ancak Hazine'de altın kalmadığı için taslar geri gönderilmemiş. Bunun üzerine Yeniçeriler savaşı bırakıp, bir nevi greve başlamışlar. Direniş haberi İstanbul'a ulaşınca Saray mutfağındaki altın tabaklar eritilip, bunlarla sikke bastırılmış. Şerbet tasları altınla doldurulup hemen cepheye gönderilmiş ve böylece Yeniçeriler savaşa yeniden katılmış.

DEMİRHİNDİ ŞERBETİ

Malzemesi: 150 gr. demirhindi 1,5 kg tozşeker 1 litre su

Hazırlanışı: Su ile aktardan alacağınız demirhindiye bir tencereye koyarak kaynatın.

Kaynamış olan demirhindiye süzerek elde edilen suyu başka bir kaba alın. Kaba alınan demirhindi suyuna yaklaşık 1,5 kg. toz şekeri katarak 1–2 dakika kadar daha kaynatın. Daha sonra tencereyi ateşten alarak bir süre soğumaya bırakın. Yeteri kadar soğuduktan sonra tekrar bir bezden süzün. Elde edeceğiniz şerbeti şişelere doldurup soğutun.

ÇİLEK ŞERBETİ

Malzemesi: 500 gr. çilek 1 litre su, 130 gr. toz şeker

Hazırlanışı: Çilekler temizlenip ayıklandıktan sonra, akşamdan şekerle karıştırılıp sabaha kadar buzdolabında bekletilir. Tencereye alınıp su ilave edilir ve hepsi birlikte kısık ateşte kaynamaya bırakılır. 5 dakika kaynadıktan sonra ocağın altı kapatılarak soğumaya bırakılır. Soğuyunca tülbentten süzdürülüp soğuk olarak servis edilir.

GÜL ŞERBETİ

Malzemesi: 500 gr. gül yaprağı, 130 gr. şeker, 1lt su

Hazırlanışı: Gül yaprakları ile şeker ovulur. Rengi ve kokusunun bağdaşması için 2 – 3 saat bekletilir. Su ilave edilip hafif ateşte kaynamaya bırakılır. Kaynadıktan 3 dakika sonra ocağın altı kapatılarak soğumaya bırakılır. Tülbentten süzülüp soğuk olarak servis edilir.

KIZILCIK ŞERBETİ

Malzemesi: 500 gr. kıvılcık, 300 gr. toz şeker, 2 tatlı kaşığı limon suyu, 1 litre su

Hazırlanışı: Kıvılcıklar yıkanır ve suyun yarısı tencereye alınıp kaynatılır. Kaynamış kıvılcıklar, süzgeçte ezilerek suyu geçirilir. Suyun kalan yarısı ile şeker kaynatılır. Kaynayınca kıvılcık suyu eklenip bir taşım da beraber kaynatılır. Limon suyu ilave edilip ocağın altı kapatılarak soğumaya bırakılır. Soğuk olarak servis edilir.

TARİHTE ÖNEMLİ GÜN VE KİŞİ

Erva YAREN

ZİYA GÖKALP

Yapıtları ve görüşleriyle ünlü fikir adamı olan Ziya Gökalp Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini önemli ölçüde etkileyen Türk toplumbilimci, yazar, şair ve siyasetçidir.

Ziya Gökalp, 23 Mart 1876'da yerel bir gazetede çalışan memur Çermikli Tevfik Bey'in oğlu olarak Diyarbakır Çermik'te dünyaya geldi. Annesi Zeliha Hanım'dır.

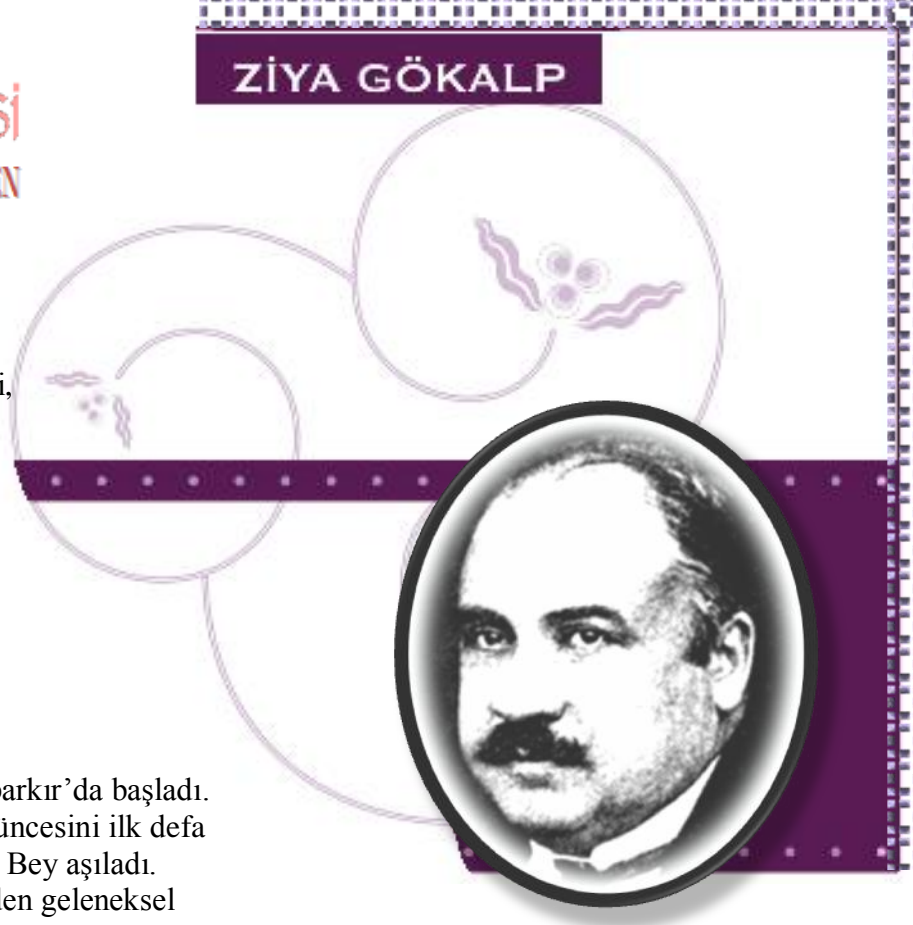
Eğitimine doğduğu yer olan Diyarbakır'da başladı. 1886'da Askeri Lise'ye girdi. Özgürlük düşüncesini ilk defa bu okuldaki hocası Önyüzbaşı İsmail Hakkı Bey aşıladı. 1890'da amcası Müderris Hacı Hasip Bey'den geleneksel İslam ilimleri ile ilgili ders almaya başladı. Son sınıfta öğrenciyken "**Padişahım Çok Yaşa**" yerine "**Milletim Çok Yaşa**" diye bağırması, hakkında soruşturma açılmasına yol açtı. O sırada okul süresinin beş yıldan yedi yıla çıkması üzerine 1894'te okuldan ayrıldı.

Liseden ayrıldıktan sonra amcasından Arapça ve Farsça dersleri aldı. Tasavvufu ilgilendi. Fransızca öğrenmeye başladı. Yüksek öğrenimini tamamlayamayan Mehmet Ziya'nın Diyarbakır'daki amcası ölmüş ve kızı Vecihe ile evlenmesini vasiyet etmişti. Amcasının vasiyetini yerine getirmiş ve Vecihe Hanım ile evliliğinden bir oğlu, 3 kızı olmuştur.

1904-1908 arasında Diyarbakır Gazetesi'nde şiir ve yazılarını yayımladı. İbrahim Paşa'nın halka yaptığı zulümleri "**Şaki İbrahim Destanı**" adlı yapıtında anlattı. II.Meşrutiyet'ten sonra İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır şubesini kurdu ve temsilcisi oldu. "**Peyman**" gazetesini çıkardı.

İttihat ve Terakki Selanik Şubesi'ni gençlik işleri ile uğraşan kolunun başına geçen Ziya Bey, çevresindeki gençlere toplumbilim ve felsefe dersleri verdi. Tevfik Sedat, Demirtaş, Gökalp gibi takma adlarla Selanik'te yayımlanan felsefe dergisinde yazılar yazdı. Dünyadaki Türkleri birleştiren, güçlü bir Türk devleti kurulmasını tasarlayan Ziya Bey, bu ülküyü dile getirdiği Altın Destanı'nı 1911'de Genç Kalemler Dergisi'nde yayımladı.

1912 yılında Diyar-ı Bekir mebusu olarak Meclis-i Mebusan'a seçildi. Meclis dört ay sonra kapatılınca Edebiyat Fakültesi'nde öğretim görevlisi oldu. 1915'te İstanbul Üniversitesi'nin Felsefe bölümünde sosyoloji hocası olarak atandı. İstanbul Üniversitesi'ndeki ilk sosyoloji profesörü idi, üniversitelere toplumbilim onun sayesinde girdi.

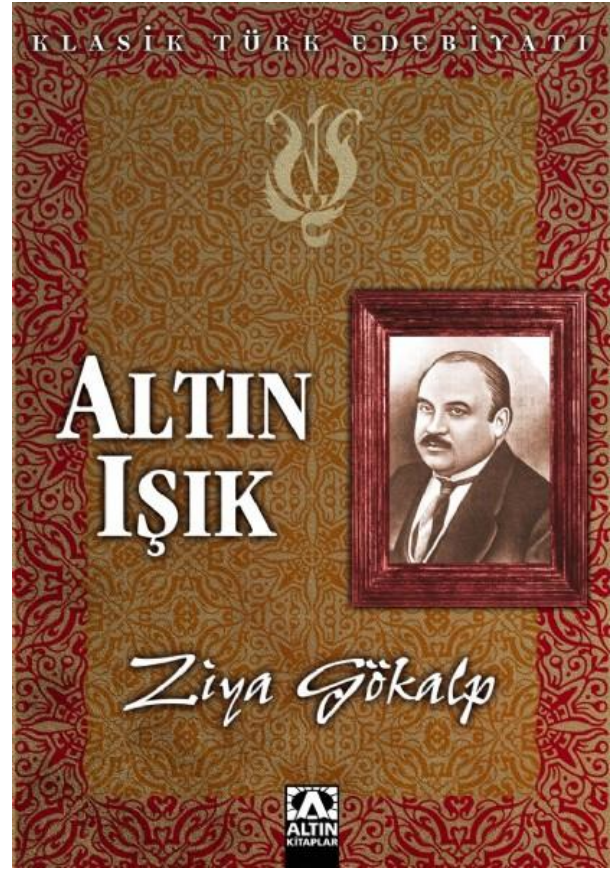

Düşüncelerini Türkçülük etrafında şekillendiren Mehmet Ziya Bey, İstanbul'a gelir gelmez Türk Ocağı'nın kurucuları arasında yer almıştı. Derneğin yayın organı "*Türk Yurdu*" başta olmak üzere *Halka Doğru, İslam Mecmuası, Milli Tetebbular Mecmuası, İktisadiyat Mecmuası, İctimaiyat Mecmuası, Yeni Mecmua*'da yazılar yazdı.

Balkan Savaşı öncesinden I. Dünya Savaşı başlarına kadar Türk Yurdu dergisinin yönetim kurulunda kaldı, derginin her sayısına bir şiir bir de yazı verdi. Sonraki yıllarda Yeni Mecmua'yı

çıkardı. Bir yandan da eser vermeyi sürdürüyordu. 1914'te '*Kızıl Elma*' 1918'de ise '*Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*' adlı eseri ile '*Yeni Hayat*' isimli şiir kitabını yayımladı.

I.Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin yenilmesinden sonra tüm görevlerinden alındı.1919'da üniversite içinde İngilizler tarafından tutuklandı. Dört ay Bekirağa Bölüğü'nde tutuklu kaldıktan sonra Ermeni soykırımı iddiaları ile ilgili işgal mahkemesi tarafından yargılandı. Yargılama sonucu diğer İttihatçılarla birlikte Malta'ya sürgüne gönderilen Ziya Gökalp, orada arkadaşlarına toplumbilim ve felsefe dersleri verdi. Malta sürgünlüğü döneminde ailesiyle yaptığı mektuplaşmalar daha sonra Limni ve Malta Mektupları adıyla kitaplaştırıldı. Söz konusu kitap Malta sürgünlerinin orada geçirdikleri hayat şartlarıyla ilgili elimizdeki tek eserdir. Ziya Gökalp, 2 yıllık sürgün döneminden sonra İstanbul'a döndüğünde üniversitede ders vermeye devam etmek istediye de bu isteği kabul edilmedi. Bir ay kadar Ankara'da yaşadıktan sonra ailesiyle Diyarbakır'a gitti, Ahmet Ağaoğlu'nun desteğiyle Küçük Mecmua'yı çıkardı, yazılarıyla Kurtuluş Savaşı'nı destekledi. 1923'te Eğitim Bakanlığı Telif ve Tercüme Heyeti Başkanlığı'na atandı, Ankara'ya gitti. Aynı yıl Türkçülüğün Esasları isimli ünlü eserini yayımladı. Ağustos'ta Atatürk tarafından, İkinci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Diyarbakır milletvekili olarak seçildi. Ankara'ya yerleşen Ziya Gökalp, kültürel ve düşünsel çalışmalarına hiç ara vermedi ve dünya klasiklerinin dilimize çevrilip yayımlanması ile uğraştı. 1924'te kısa süren bir hastalığın ardından dinlenmek için gittiği İstanbul'da 25 Ekim 1924 günü hayatını kaybetti.Sultanahmet'teki II.Mahmut Türbesi haziresine gömülen Ziya Gökalp, 'Türk millîyetçiliğinin babası' olarak da anılır.

Bazı eserleri şunlardır;

Altın Işık (1927),

Türk Töresi (1923),

Doğru Yol (1923),

Türk Medeniyet Tarihi (1926), ölümünden sonra,

Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler (ölümünden sonra),

Üç Cereyan